

Bengtfors kommun

kommun@bengtsfors.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter prioriterad tillsyn i Ekhagsskolan
i Bengtsfors kommun

Tillsyn i Ekhagsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Bengtfors kommun under vVåren 2015. Ekhagsskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 10 februari 2015 och den 19 mars 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Enligt skolans egen redovisning för vårterminen 2014 för årskurs 3 når strax över hälften av eleverna i årskurs 3 kunskapskraven för godtagbara kunskaper i svenska, något under hälften målen i matematik och cirka 65 procent av eleverna når målen i engelska. I årskurs 5 är motsvarande resultat, dvs. andel elever som når de kunskapskrav som lägst ska uppnås, cirka 85 procent i svenska, cirka 75 procent i matematik och något under 75 procent i engelska. I skolans kvalitetsuppföljning redovisas även resultaten för övriga ämnen.

I nationell statistik redovisas resultaten för nationella ämnesprov läsåret 2013/14. I årskurs 3 ligger resultatet i matematik betydligt under kommunens och rikets resultat. Andelen som nått kravnivån av samtliga elever i årskurs 3 är 76 procent i matematik. Motsvarande andel för kommunen i helhet är 91 procent och 97 procent för riket. Även i ämnet svenska i årskurs 3 är resultatet lägre än både kommunen och riket (62 procent i förhållande till kommunens 86 och rikets 88 procent).

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2015-08-10
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2015-08-10
3. Bedömning och betygssättning	Föreläggande	2015-08-10
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-08-10
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist	

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen visar att det finns skillnader mellan i vilken omfattning de bjuder in eleverna att vara med och diskutera arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Lärarna ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. För att undervisningen ska ge alla elever goda möjligheter att nå kunskapskraven och utvecklas så långt som möjligt är det viktigt att läraren ger eleverna inflytande över utbildningen och då är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande och tar hänsyn till detta samt ser till att eleverna är delaktiga i planeringen av undervisningen. I detta arbete är det också viktigt att eleverna fortlöpande informeras om sina prestationer, vilket inte görs idag.

Det finns allvarliga brister när det gäller elevers rätt till särskilt stöd. Det framgår att när en elev är i behov av särskilt stöd ges inte eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå

Beslut

2015-05-18

4 (18)

Dnr 43 - 2014:7615

de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det finns dessutom brister i de åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång som upprättats. När utredningarna och beslut brister vet varken elev, lärare, rektor eller huvudman om eleverna får de extra anpassningar eller särskilda stöd de har rätt till. Det innebär också att de beslut som fattas, inte fattas på korrekt underlag och inte på ett korrekt sätt. Viktiga delar i besluten saknas. För att upptäcka och åtgärda dessa brister måste skolan följa upp och utvärdera insatta åtgärder som görs, vilket inte görs idag.

Sammantaget kan Skolinspektionen konstatera att Bengtsfors kommun och rektorn måste vidta åtgärder för att alla elever ska få en utbildning enligt kraven i skollagen och andra författningar.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bengtfors kommun att senast den 10 augusti 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att t.ex. genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål/syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärstilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bl.a. en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Bengtfors kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)
- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Lärarna ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Lärarna ska se till att eleverna får ett reellt inflytande på undervisningens innehåll.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska utbildningen ta hänsyn till elevers olika behov. Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för så att eleven utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Enligt läroplanen ska läraren ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Enligt läroplanen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. Läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Enligt rektor finns det en risk att verksamheten i de åldersblandade grupperna inte utmanar och stärker de äldre eleverna. Både rektor, lärare och elevhälsan anser att den situation skolan har haft, med hög arbetsbelastning och brist på elevhälsa samt alldeles ny rektor, gjort att det inte funnits utrymme att utmana de elever som kan prestera mer.

Enligt de intervjuade eleverna är det inte alla lärare som är bra på att "coacha", "bara på idrotten coachas vi". "Vissa av lärarna gör det lite ibland". Enligt eleverna tror lärarna att eleverna klarar av mycket, en del i alla fall, men de blir inte pushade för att göra svårare uppgifter.

Eleverna säger att de utöver de uppgifter de får i klassen inte alltid får utvecklande uppgifter, även om det händer, istället blir det mer av samma typ av uppgifter. Enligt eleverna får de hjälp att klara av att genomföra uppgifterna men inte stöd i att utveckla sina insatser.

Enligt rektor försöker lärarna ge eleverna inflytande men rektor tror att lärarna är osäkra på vad eleverna kan ha inflytande över. Enligt rektor får eleverna kanske vara med på hur de ska göra men inte så mycket mer. Det är läraren som bestämmer resten. Det är också individuellt.

Lärarna uppger i intervjun att de pratar med varandra om inflytandet och de är överens om att det är svårt. En av lärarna uttrycker det som att "eleverna känns små, de vill bara titta på film om de får bestämma. Men de får välja

redovisningsform". Enligt lärarna har de diskussioner som sker och skett på de olika möten som hållits den senaste tiden mest handlat om enskilda elever och situationen i vissa grupper. Någon diskussion kring elevinflytande har inte skett på något systematiskt sätt, enligt lärarna.

I skolans egna utvärderingar samt i den enkätundersökning som Skolinspektionen gjort inför tillsynen är elevernas skattningar om möjligheten till inflytande låga. På frågan om de kan påverka på vilket sätt de ska arbeta svarar de lägre än de övriga som svarat i frågeomgången. Även lärarna skattar inflytandet lågt i Skolinspektionens enkät (5,9 jämfört med 6,6 för referensgruppen i en tiogradig skala). Det är särskilt lågt på frågan om eleverna kan påverka undervisningens innehåll. Enligt de intervjuade eleverna får de inte vara med och bestämma vad de ska göra eller hur de ska göra. Lärarna gör det bara på sitt sätt säger eleverna. I något fall frågar läraren vad eleverna kan sedan tidigare och planerar utifrån det. "Vi kan få bestämma vilket spår(nivå) vi ska gå i matten" säger eleverna men i övrigt bestämmer lärarna.

Skolan har själv identifierat behovet av ett ökat elevinflytande och har detta som ett utvecklingsmål. I tidigare inspektioner genomförda av Skolverket och Skolinspektionen år 2006 respektive år 2010 påpekades att elevernas delaktighet bör utvecklas så att de successivt och i allt större omfattning får inflytande över verksamheten i stort och sitt eget lärande.

Av utredningen framgår att lärarna brister i att anpassa undervisningen utifrån elevers olika behov så att eleven utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Lärarna ger inte heller eleverna ett reellt inflytande över undervisningens innehåll.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Bengtfors kommuns verksamhet inte uppfyller inte de krav som följer av de gällande föreskrifter, som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Bengtfors kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma t.ex. i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och/eller dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Bengtfors kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektor ska se till att eleven ges stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Rektor ska också se till att de insatta åtgärderna följs upp och utvärderas.

Åtgärdsprogrammen ska bland annat ange vilka behoven av särskilt stöd är och hur de ska tillgodoses.

Rektor ska fatta beslut om anpassad studiegång och särskild undervisningsgrupp enligt författningarnas krav.

Motivering till bedömning av brist

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta enligt skollagen anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Om det finns särskilda skäl, får ett beslut om åtgärdsprogram för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till. Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får enligt skollagen ett beslut fattas som innebär avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Beslut om åtgärdsprogram, anpassad studiegång och särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp eller enskilt får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd (28 kap. 16 § skollagen).

Enligt rektor finns det ett flertal elever på skolan som är i behov av särskilt stöd. Rektor har, på den korta tid hon varit på skolan, fått arbeta med ett antal fall som varit komplicerade. Dessa fall samt några till har tagit både tid och resurser vilket gjort att ett antal elever i behov av särskilt stöd inte fått det stöd de har rätt till. Enligt rektor gäller det särskilt de elever som har inlärningssvårigheter. Skolan har också, under lång tid, saknat specialpedagog men har nu rekryterat en specialpedagog. Enligt lärarna har avsaknaden av specialpedagog gjort att arbetet kring elever i behov av särskilt stöd eller elever som behöver extra anpassningar inte utvecklats. Lärarna har exempelvis inte gått igenom den nya lagstiftningen kring extra anpassningar och särskilt stöd. Det innebär enligt lärarna och representanter för elevhälsan att alla elever i behov av särskilt stöd inte fått det stöd de har rätt till. Det stöd som getts har företrädesvis getts till de mest prioriterade fall som skolan har.

Det finns ett dokument, utan rubrik, där rektor beslutat om placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång. I dokumentets beslutsdel framgår inte tydligt elevens behov, vilka insatser, förutom att eleven ska

undervisas särskilt, som ska leda till en förbättring av läget, endast att eleven ska få lugn och ro och möjlighet att ta igen det som missats. Innehållet visar att eleven placerats i särskild undervisningsgrupp samt att man anpassat elevens studiegång. Dock framgår det inte i vilka ämnen eller under hur lång tid elevens undervisning anpassats eller vilka avvikelser i timplanen som berörs av den anpassade studiegången. Beslutet har ingen överklagandehänvisning och i beslutet framgår det att eleven haft ett liknade upplägg tidigare, det vill säga undervisning i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång, men det finns det enligt rektor inga beslut på enligt rektorn.

Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram som utarbetats för elever på Ekshagsskolan. Inte i något av dessa åtgärdsprogram anges elevens behov utan det kan istället vara vilka åtgärder som behöver vidtas eller vilka svårigheter eleven har som lyfts fram. Exempelvis "han behöver bättre flyt i sin läsning" eller "behöver fortsatt stöd i sin läs- och skrivutveckling". Någon rubrik där man kan ange elevens behov finns inte i åtgärdsprogrammen. Under rubriken mål och åtgärder är målen ofta generella som exempel "Skolan ska ge förutsättningar att nå kunskapskraven i...." och åtgärden blir i samma fall "ordna så att eleven får stöd". Under rubriken individnivå blir insatsen något mer specificerad "eleven ska ges möjlighet till extra stöd bland annat få läsa för en vuxen vid några tillfällen varje vecka". Det framgår inte tydligt av åtgärdsprogrammet vilka elevens behov är, vilka insatser skolan behöver göra för att möta elevens behov och hur skolan tänkt utvärdera insatsen. Dessutom saknar åtgärdsprogrammen överklagandehänvisning samt rektors underskrift.

Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att de pedagogiska utredningar som görs på skolan inte alltid utmynnar i att klarlägga vilka behov eleven har. I intervju med elevhälsan framkommer att pedagogiska utredningar på Ekshagsskolan inte har skett med en kvalitet som krävs och inte heller i den omfattning som det finns behov av. Detta beror på att skolan, enligt elevhälsan och rektor, under lång tid, saknat specialpedagog, samt att nuvarande rektor är ny och ännu inte hunnit kartlägga eller följa upp omfattningen av arbetet med elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta har också medfört, enligt elevhälsan och rektor, att de insatser som ändå gjorts inte utvärderats dels beroende på att insatserna skrivits på ett sådant sätt att det är svårt att utvärdera insatsen, dels för att situationen varit så ansträngd att arbetet inriktats på att genomföra men inte att utvärdera.

Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns elever som är i behov av särskilt stöd som inte ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det finns elever, bland annat elever med inlärningssvårigheter, som

inte får det stöd de är i behov av eftersom tiden och resurserna under en tid lagts på annat. Det finns åtgärdsprogram som inte anger vilka behov eleven har eller hur behoven ska tillgodoses och därmed saknas dokumenterat underlag för personalen att arbeta utifrån. De insatta åtgärder som görs följs inte upp eller utvärderas. De beslut som fattats när de gäller placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång innehåller inte de delar som sådana beslut ska innehålla, bland annat saknas en när det gäller beslutet om anpassad studiegång, angivelse av vilka avvikelser som sker från ämnen, mål och den timplan som annars gäller. Av beslutet framgår inte heller tydligt vad det är för typ av beslut eller överklagandehänvisning.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Bengtsfors kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de gällande föreskrifter, som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Bengtsfors kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Bengtsfors kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras om elevens utveckling. (3 kap. 4 § och 10 kap. 12 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Lärarna ska fortlöpande informera eleverna om elevens utveckling mot kunskapsmålen.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska eleven fortlöpande informeras om elevens utveckling. Lärarna ska utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmet samt informera rektorn.

De elever som intervjuats anser att de får en viss information kring hur de presterar. "Vi har tre olika nivåer med prickar där läraren prickar i nivån i varje ämne". Prickarna redovisas vid utvecklingssamtalet säger eleverna. Någon information om sin kunskapsutveckling vid något annat tillfälle får eleverna inte, enligt dem. I något enskilt ämne kan de få nivåerna redovisade efter ett arbetsområde säger de. Enligt eleverna får de heller inte reda på vad de ska göra för att nå bättre resultat.

Lärarna säger vid intervjun att de har gått en kurs i att bedöma elever men säger även att de fortfarande känner sig osäkra och tycker att de behöver arbeta mer med formativ bedömning. De har dock flera olika sätt att bedöma eleverna. De använder exempelvis läsutvecklingsscheman (LUS) och Diagnostiskt material för analys av läs- och skrivförmåga (DLS). Det är dock inte självklart att resultaten på dessa tester meddelas eleverna säger lärarna. Lärarna har diskuterat vad kunskapskraven innebär men detta har inte protokollförts. I vissa ämnen, enligt lärarna, kan eleverna få reda på var de befinner sig exempelvis efter en mattediagnos. På mattediagnosen finns poäng och en av lärarna uppger att det "blir godkänt om eleven klarat 65 procent av diagnosen". I andra ämnen tycker lärarna att det är för svårt att på ett tydligt sätt berätta för eleverna hur de ligger till.

Av utredningen framgår att skolenhetens lärare brister i att fortlöpande informera eleverna om elevernas kunskapsutveckling eftersom lärarna inte på ett tydligt sätt kontinuerligt informerar eleverna var de befinner sig i sin kunskapsutveckling och vad de ska göra för att nå längre.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Bengtsfors kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av de gällande föreskrifter, som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga

Bengtfors kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom t.ex. erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Bengtfors kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmännisklighet, God miljö för utveckling och lärande, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektor ska se till att det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet.

Motivering till bedömning av brist

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmsta gruppen, aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper, och visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt. Läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig

skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling, samt tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.

Enligt rektorn pågår det för närvarande inga gemensamma insatser kring värdegrundsarbetet. Det finns dock planer för gemensamma insatser längre fram. Ett annat problem enligt rektor har varit att elevhälsan inte varit fulltalig och då har haft svårt att arbeta förebyggande och främjande. Detta har dock avhjälpats i och med att elevhälsan vid tiden för tillsynen är fulltalig men de har ännu inte hunnit arbeta inom detta område.

Enligt eleverna har de inte arbetat särskilt med värdegrundsfrågor. Någon av eleverna kan påminna sig om att de vid något tillfälle tagit upp värdegrundsfrågor på klassrådet men det gäller inte alla. Ibland får de en enkät med "gubbar glada eller ledsna" som de ska svara på men vad detta ger för resultat vet inte eleverna. Däremot tas vissa regelfrågor upp. Mest aktuellt vid besöket var hur eleverna inte tillåts att använda mobilerna. Enligt eleverna säger lärarna endast "nu är det så här" utan att vidare diskutera frågan. Enligt lärarna är det målinriktade värdegrundsarbetet inte så målinriktat på skolenhetsnivå. Enligt lärarna så har inga insatser gjorts som har dokumenterats så det kan användas i något förebyggande arbete.

Utredningen visar att det inte bedrivs ett tillräckligt förebyggande värdegrundsarbete på skolan, för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet eftersom varken rektor, lärare eller elever upplever att det pågår ett medvetet förebyggande värdegrundsarbete.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Bengtsfors kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av de gällande föreskrifter, som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Bengtsfors kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till

att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de t.ex. inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum, etc. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

Beslut

2015-05-18
16 (18)

Dnr 43 - 2014:7615

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Beslutsfattare

Kjell Ahlgren
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Ekhagsskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Ekhagsskolan

Ekhagsskolan, som ligger i Dals Långed, omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1-5 samt fritidshem. I skolans lokaler finns även en förskoleavdelning. Eleverna kommer i första hand från Dals Långed och Billingsfors. Skolan är byggd 1964 och ombyggd 1992.

På skolan går 143 elever i årskurserna 1-5 och 31 elever i förskoleklassen.

Förskoleklassens elever går fyra dagar i veckan mellan klockan 8.00-13.30.

På Ekhagsskolan arbetar de åldersintegrerat i årskurserna 1-3, det innebär att sju- åtta- och nioåringar går i samma klass. Årskurserna 4-5 har åldershomogena klasser vilket innebär att varje årskull går i egen klass.

Sedan år 2004 har skolan utmärkelsen Grön Flagga för skolans miljöarbete. Detta arbete har fortsatt sedan dess och varje läsår bestämmer elever och personal fem nya miljömål som skolan arbetar efter.